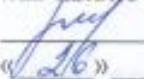

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ТАВРІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО»**

Циклова комісія економіко-управлінських та соціальних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора коледжу з
навчально-виховної роботи

 Людмила ПУСТОВОЙТ
«26» 08 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК11 Основи філософських знань

(код і назва навчальної дисципліни)

підготовки фахових молодших бакалавр

освітньо-професійної програми Організація обслуговування на транспорті
спеціальності 073 Менеджмент

відділення Транспорту, управління та діловодства

Робоча програма з дисципліни Основи філософських знань для підготовки фахових молодших бакалаврів за освітньо-професійною програмою Організація обслуговування на транспорті для II курсу спеціальності 073 «Менеджмент»

РОЗРОБНИКИ : викладач II категорії Ольга САМОТУГА

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії економіко-управлінських та соціальних дисциплін

Протокол № 1 від «26» серпня 2022 р.

Голова циклової комісії Людмила САРНАВСЬКА

Розглянуто і рекомендовано до затвердження навчально-методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «26» серпня 2022 р.

Голова НМР Аліна МАРКОВА

Зміст

<u>1. Пояснювальна записка.....</u>	<u>4</u>
<u>2. Навчально-тематичний план предмету.....</u>	<u>6</u>
<u>3. Календарно-тематичний план предмету.....</u>	<u>7</u>
<u>4. Теми і плани лекційних занять.....</u>	<u>7</u>
<u>5. Теми і плани семінарських занять.....</u>	<u>13</u>
<u>6. Теми і питання для самостійної роботи студентів.....</u>	<u>16</u>
<u>7. Методи активізації навчального процесу.....</u>	<u>17</u>
<u>8. Система поточного і підсумкового контролю знань.....</u>	<u>17</u>
<u>9. Критерії оцінювання результатів навчання студентів.....</u>	<u>18</u>
<u>10. Рекомендована література.....</u>	<u>18</u>
<u>Додатки.....</u>	<u>19</u>

1. Пояснювальна записка

Динамічні процеси сучасного суперечливого світу ставлять кожну людину в складні умови соціального життя. Зростаюча напруга, пов'язана зі зміною ціннісних орієнтацій, необхідність пошуку і швидкого знаходження рішень, стресові ситуації – усе це проблеми людського буття, збереження і розвитку особистості, її внутрішнього світу, світоглядної культури.

Призначення філософії – бути в «опозиції» до емпіричної соціальної дійсності, бачити недосконалість світу повсякденної реальності, суспільних відносин, руйнувати установлені стереотипи, шукати шляхи гармонізації людини і навколишнього світу. Сучасна філософія є узагальненою філософською думкою людства, що ґрунтується на теоретичних надбаннях, здобутих у глибинах кожної національної філософії. Ідейною основою сучасної філософії є загальнолюдські пріоритети і цінності. Вивчення філософії стає однією з головних передумов входження кожної молодої людини в загальнокультурний світовий контекст.

У більшості країн світу філософія посідає чільне місце в системі гуманітарних дисциплін, які вивчаються у вищій школі. Загальновідомо, що від гуманітарної освіти значною мірою залежить творчий потенціал особистості. Вищий навчальний заклад покликаний вчити студента сміливо висловлювати і захищати власну точку зору. Оволодіння філософією допомагає студенту стати не просто «вузьким спеціалістом» у певній галузі, а фахівцем, який уміє мислити і діяти самостійно.

Мета навчальної дисципліни «Основи філософських знань» є забезпечення засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності, ознайомити із наявними філософськими концепціями, які розкривають поліфонізм та плюралізм філософського мислення, створити умови для формування світоглядно-методологічної культури студентів.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Основи філософських знань» є формування вміння студентів системно й історично аналізувати основні етапи розвитку філософської думки, досліджувати особливості формування філософських концепцій враховуючи соціальні, економічні, культурні, політичні чинники, навчання роботі з науковою літературою і комплексом джерел з історії філософії. Програма курсу орієнтована на вивчення зарубіжної та вітчизняної філософії в контексті світових, загальноцивілізаційних вимірів.

Процес вивчення дисципліни ОК11 «Основи філософських знань» спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

а) загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство

та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 13. Здатність до системного мислення, бути критичним та самокритичним.

б) спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 2. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 5. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

СК 6. Здатність планувати, аналізувати, контролювати та оцінювати власну роботу та роботу інших працівників.

СК 8. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію під час вирішення професійних задач.

Очікувані результати навчання.

РН 1. Знати свої права, як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

РН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства, застосовувати і використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

РН 5. Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань

РН 9. Знаходити оптимальні, обґрунтовані, творчі рішення для розв'язування професійних задач.

РН 11. Демонструвати навички самостійної роботи, критики та самокритики, відкритості до нових знань.

РН 12. Демонструвати навички пошуку, збирання, оброблення та аналізування інформації у професійній діяльності.

РН 13. Демонструвати навички командної роботи, лідерства для налагодження комунікації в професійній діяльності.

2. Навчально-тематичний план предмету

№	Назва розділу	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Семинар	Самоств
1	Гуманістичний зміст історії виникнення і розвитку філософії.	42	22	10	10
2	Основні проблеми сучасної філософії. Аксиологія.	48	24	12	12
Всього		90	46	22	22

3. Календарно-тематичний план дисципліни

№ з/п	Назви розділів і тем	Кількість годин		
		Лекції	Сем.	Самоств
Розділ 1. Гуманістичний зміст історії виникнення і розвитку філософії				
1	Вступ. Предмет філософії.	2		
2	Філософія стародавнього світу.	2		
3	Філософія Античності	2		2
4	Філософські погляди доби Античності		2	
5	Філософія Європейського Середньовіччя	2		2
6	Вплив поширення релігії християнства на філософію епохи Середньовіччя.		2	
7	Філософія Відродження	2		2
8	Філософія Нового часу.	2		2
9	Філософська думка у добу Нового часу.		2	
10	Філософія Просвітництва.	2		
11	Філософія ХІХст.	2		
12	Філософія ХХст.	2		
13	Напрямки філософії ХХ ст.		2	
14	Основні тенденції розвитку філософії в Україні.	2		
15	Формування української філософської школи	2		2
16	Особливості розвитку української філософії		2	
Розділ 2. Основні проблеми сучасної філософії. Аксиологія				
17	Проблема буття у філософії	4		2
18	Філософські погляди про буття		2	

19	Основи філософського вчення про розвиток	2		2
20	Діалектика в історії Філософії.		2	
21	Філософія культури	2		2
22	Філософія науки і техніки	2		2
23	Філософія науки і техніки		2	
24	Свідомість як філософська проблема	2		
25	Проблема походження свідомості.		2	
26	Теорія пізнання	2		
27	Філософський аналіз суспільства	2		
28	Людина та суспільство: основні аспекти співвідношення.		2	
29	Формація і цивілізація	2		
30	Філософська концепція людини	2		
31	Основні аспекти філософської концепції людини.	2		
32	Феномен людини у філософії.		2	
33	Цінності в житті людини і суспільства	2		2
Всього		46	22	22

4. Теми і плани лекційних занять

Розділ І. Гуманістичний зміст історії виникнення і розвитку філософії

Лекція № 1.

Тема: Вступ. Предмет філософії.

План

1. Поняття філософії.
2. Філософія в системі культури (міф, релігія, мистецтво, наука).
3. Основні джерела філософії.
4. Предмет і метод філософії.

Література: Шепетяк О.М, Шепетяк О.Т. с.11-34 (з пункту 6 Рекомендована основна література).

Лекція № 2.

Тема: Філософія стародавнього світу.

План

1. Історія філософії як сходження до вершин людського самопізнання
2. Філософські системи Давньої Індії.
3. Філософська думка Давнього Китаю

Література: Петрушенко В.Л. с.45--60 (з пункту 2 Рекомендована додаткова література).

Лекція № 3

Тема: Антична філософія.

План

1. Особливості розуміння філософії в античну добу.
2. Пошук субстанціональних основ речей в період «ранньої класики».
3. Антропологічний поворот в античній філософії (софісти і Сократ).
2. Ідеалістична філософія Платона.
4. Філософія Аристотеля.

Література: Петрушенко В.Л. с.61--75 (з пункту 2 Рекомендована додаткова література).

Лекція № 4.

Тема: Філософія Європейського Середньовіччя

План

1. Зміни світогляду при переході від античності до Середньовіччя
2. Роль християнства у становленні середньовічної філософії
3. Етапи розвитку середньовічної філософії
4. Дискусії про універсалії

Література: Петрушенко В.Л. с.81--96 (з пункту 2 Рекомендована додаткова література).

Лекція № 5.

Тема: Філософія Відродження

План

1. Загальна характеристика філософії доби Відродження
2. Гуманістичний антропоцентризм
3. Неоплатонізм
4. Натурфілософія

Література: Петрушенко В.Л. с.101--115 (з пункту 2 Рекомендована додаткова література).

Лекція № 6.

Тема: Філософія Нового часу

План

1. Наукова революція XVII ст. та її роль.
2. Проблема методу пізнання у філософії Ф. Бекона і Р. Декарта.
3. Проблема субстанції й пізнання у філософії Б. Спінози, Г. Ляйбніця.
4. Сенсуалізм Д. Локка.
5. Суб'єктивно-ідеалістична філософія Д. Берклі, Д. Юма.

Література: Шепетяк О.М, Шепетяк О.Т. с. 102-134 (з пункту 6 Рекомендована основна література).

Лекція № 7.

Тема: Філософія Просвітництва.

План

1. Проблема людини у філософії Просвітництва (Ш. Монтескє, Ф. Вольтер, Ж.-Ж. Руссо).
2. Класична німецька філософія.
3. Моральний сенс обмеження людського розуму і розширення меж віри. Особливості та досягнення класичної німецької філософії

Література: Петрушенко В.Л. с.140--160 (з пункту 2 Рекомендована додаткова література).

Лекція № 8.

Тема: Філософія ХІХ ст.

План

1. Особливості розвитку філософії ХІХ століття.
2. Вихідні ідеї філософії А.Шопенгауера та С.К'єркегора. Фрідріх Ніцше та ідеї «філософії життя».
3. Розроблення «наукові філософії» ХІХ сторіччя.

Література: Петрушенко В.Л. с.162--172 (з пункту 2 Рекомендована додаткова література).

Лекція № 9.

Тема: Філософія ХХст.

План

1. Загальні особливості розвитку філософії ХХ століття.
2. Сцієнтистські напрями у філософії ХХ століття
3. Антропологічні напрями.
4. Культурологічні та філософські напрями.
5. Релігійна філософія ХХ ст.

Література: Петрушенко В.Л. с.181--207(з пункту 2 Рекомендована додаткова література).

Лекція № 10.

Тема: Основні тенденції розвитку філософії в Україні.

План

1. Особливості української філософії
2. Філософія Київської Русі
3. Зародження професійної філософії в Україні
4. Філософія Острозької та Києво-Могилянської академії .

Література: Шепетяк О.М, Шепетяк О.Т. с. 156-170 (з пункту 6 Рекомендована основна література).

Лекція № 11.

Тема: Формування української філософської школи

План

1. Українська філософія як органічна складова української духовної культури.

2. Феофан Прокопович: онтологія; гносеологія; теорія просвітницького абсолютизму.

3. Г.Сковорода та його філософське вчення. Принцип самопізнання.

4. Академічна філософія XIX століття: особливості, напрямки і основні філософські ідеї.

6. Філософське відродження XX ст.

7. Сучасна філософська думка в Україні.

Література: Шепетяк О.М, Шепетяк О.Т. с. 170-184 (з пункту 6 Рекомендована основна література).

Розділ II. Основні проблеми сучасної філософії. Аксиологія

Лекція № 12-13.

Тема: Проблема буття у філософії

План

1. Філософське розуміння проблеми буття.
2. Уявлення про онтологію як вчення про буття.
3. Історико-філософські варіанти розгляду проблеми буття.
4. Форми буття.

Література: Шепетяк О.М, Шепетяк О.Т. с. 234-252 (з пункту 6 Рекомендована основна література).

Лекція № 14.

Тема: Основи філософського вчення про розвиток

План

1. Діалектика як вчення про універсальні зв'язки, зміни, розвиток.
2. Основні форми діалектики.
3. Закон єдності й боротьби протилежностей.
4. Закон кількісних та якісних змін.
5. Закон заперечення заперечення.

Лекція № 15.

Тема: Філософія культури

План

1. Типологія культур.
2. Висока, народна, масова, елітарна культура.
3. Субкультура.
4. Маргінальна культура.

Література: Шепетяк О.М, Шепетяк О.Т. с. 651-684 (з пункту 6 Рекомендована основна література).

Лекція № 16

Тема: Філософія науки і техніки

План

1. Філософія техніки.
2. Техніка як фактор розвитку сучасної цивілізації.
3. Техніка і природа.

Література: Шепетяк О.М, Шепетяк О.Т. с. 282-316 (з пункту 6 Рекомендована основна література).

Лекція № 17.

Тема: Свідомість як філософська проблема

План

1. Філософський зміст проблеми свідомості.
2. Тема свідомості в історії філософії.
3. Основні підходи до пояснення феномену свідомості.
4. Найбільш загальні властивості свідомості.
5. Філософське визначення свідомості та її функції.
6. Свідомість, самосвідомість, мова. Суспільна та індивідуальна свідомість.
7. Концепції несвідомого.

Література: Петрушенко В.Л. с.285---310 (з пункту 2 Рекомендована додаткова література).

Лекція №18.

Тема: Теорія пізнання.

План

1. Специфіка філософського аналізу пізнання:
  - а) предмет і структура пізнання;
  - б) поняття «об'єкт» і «суб'єкт» пізнання.
2. Істина та хиба:
  - а) поняття істини;
  - б) форми істини;
  - в) хиба, дезінформація, омана і проблема відмежування істини від омани.
3. Пізнавальні здібності людини:
  - а) чуттєве пізнання;
  - б) абстрактне мислення;
  - в) інтуїція.
4. Пізнання і практика.
5. Проблема творчості у пізнанні.

Література: Шепетяк О.М, Шепетяк О.Т. с. 254-281 (з пункту 6 Рекомендована основна література).

Лекція № 19.

Тема: Філософський аналіз суспільства

План

1. Специфіка філософського осмислення суспільного буття.
2. Методологічні принципи вивчення суспільства.
3. Смысл історії та її осягнення в філософії історії К.Ясперса.
4. Політична система суспільства.

Література: Бліхар с. 190-205 (з пункту 1 Рекомендована основна література).

Лекція №. 20

Тема: Формація і цивілізація

1. Поняття цивілізації. Взаємозв'язок культури і цивілізації
2. Національні культури та культура загальнолюдська
3. Глобальні проблеми сучасної цивілізації
4. *Література: Петрушенко В.Л. с.475-490 (з пункту 2 Рекомендована додаткова література).*

Лекція №. 21

Тема: Філософська концепція людини

План

1. Актуальність філософського дослідження людини.
2. Основні філософсько-антропологічні проблеми:
  - а) природа і сутність людини,
  - б) антропогенез,
  - в) сенс життя,
  - г) смерть і безсмертя,
  - д) спілкування і розуміння,
  - е) людина і космос.

Література: Бліхар с. 173-189 (з пункту 1 Рекомендована основна література).

Лекція № 22.

Тема: Феномен людини у філософії.

План

1. Проблема людини і історії філософії.
2. Філософський зміст понять «індивід», «індивідуальність», «особистість».
3. Проблема відчуження людини та шляхи її подолання.
4. Діалектика взаємодії людини і суспільства.
5. Самореалізація особи.

Література: Петрушенко В.Е. с.345-360(з пункту 2 Рекомендована додаткова література).

Лекція № 23.

Тема: Цінності в житті людини і суспільства

План

1. Визначення цінності. Цінність та ідеал.
2. Свобода як умова буття цінностей. Проблема ієрархії цінностей.
3. Праця як вартість. Отологічні і аксіологічні функції праці. Теорія "сродної праці" як самоствердження особи: Г.Сковорода.
4. Любов як діяльне прагнення до найвищих цінностей.

Література: (пункт 3 Рекомендована література електронні ресурси).

5. Теми і плани семінарських занять

Семінарське заняття №1.

Тема: Філософські погляди доби Античності

План

1. Особливості розуміння філософії в античну добу.
2. Пошук субстанціональних основ речей в період «ранньої класики».
3. Антропологічний поворот в античній філософії (софісти і Сократ).
2. Ідеалістична філософія Платона.
4. Філософія Аристотеля.

Література: Петрушенко В.Л. с.61--75 (з пункту 6 Рекомендована додаткова література).

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте періоди розвитку античної філософії.
2. Зазначте представників кожного з періодів античної філософії та проаналізуйте їхні погляди.

Творчі завдання.

Написання есе: Проаналізуйте вислови Сократа «Заговори, щоб я тебе побачив», «Я знаю тільки те, що нічого не знаю», «Сильні уми обговорюють ідеї, посередні уми обговорюють події, слабкі уми обговорюють людей».

Семінарське заняття №2.

Тема: Вплив поширення релігії християнства на філософію епохи Середньовіччя.

План

5. Зміни світогляду при переході від античності до Середньовіччя
6. Роль християнства у становленні середньовічної філософії
7. Етапи розвитку середньовічної філософії
8. Дискусії про універсальї

Література: Петрушенко В.Л. с.81--96 (з пункту 6 Рекомендована додаткова література).

Питання для дискусій

1. Чому при переході від античності до середньовіччя відбуваються зміни у світогляді? В чому вони проявляються?
2. Чому, на вашу думку, апологетика після прийняття християнства як основної релігії у Римській імперії, переходить у патристику?

Письмове завдання

- 1) Який період охоплює епоха Середньовіччя?
- 2) Назвіть матеріальну і духовну причини змін, що відбулися при переході від Античності до Середньовіччя
- 3) Заповніть таблицю

Порівняння античного та середньовічного світоглядів

Античний світогляд	Середньовічний світогляд

- 4) Яку роль у розвитку середньовічної філософії відіграла релігія?
- 5) Що таке теологія?
- 6) Чому, на вашу думку, філософія в Середньовіччі фактично служить релігії?
- 7) Назвіть етапи середньовічної філософії
- 8) Встановіть відповідність:

Захист	Схоластика
Розум	Апологетика
Віра	Містика
Тлумачення	Патристика

- 9) Пояснити як зароджується апологетика
- 10) Пояснити як зароджується патристика
- 11) Яка різниця між схоластикою і містикою?
- 12) Що таке томізм?
- 13) Хто такий Аврелій Августин?
- 14) Що таке універсалії?
- 15) Яка різниця між номіналізмом і реалізмом?
- 16) Що таке відродження?
- 17) Зазначте і охарактеризуйте один із філософських напрямків Відродження
- 18) Між якими філософськими течіями Середньовіччя відбуваються дискусії про універсалії?
- 19) Встановіть відповідність:
  - А) Бог створює світ завдяки ідеям, які в нього споконвічно існують
  - Б) Бог творить світ того, що так хоче
 ___ реалізм
 ___ номіналізм
- 20) Охарактеризувати вислів Леонардо да Вінчі «Противник, що шукає ваші помилки, набагато корисніший, ніж друг, який хоче їх приховати»
- 21) Охарактеризувати вислів Петрарки «Домагатися влади для спокою і безпеки значить — підніматися на вулкан для того, щоб сховатися від бурі»
- 22) Охарактеризувати вислів Макіавеллі «Хто має гарне військо, знайде і гарних союзників»

Семінарське заняття №3

Тема: Філософська думка у добу Нового часу.

План

1. Наукова революція XVII ст. та її роль.
2. Проблема методу пізнання у філософії Ф. Бекона і Р. Декарта.
3. Проблема субстанції й пізнання у філософії Б. Спінози, Г. Ляйбніця.
4. Сенсуалізм Д. Локка.
5. Суб'єктивно-ідеалістична філософія Д. Берклі, Д. Юма.

Література: Шепетяк О.М, Шепетяк О.Т. с. 102-134 (з пункту 6 Рекомендована основна література).

Питання для обговорення:

1. Які зміни відбулись у суспільстві за Нового часу?
2. Які зміни відбулись у світогляді Нового часу?
3. Охарактеризуйте поняття наукового методу Бекона.
4. Що таке пантеїзм
5. Що таке деїзм?
6. Що таке раціоналізм?
7. Які є привиди, що впливають на науку за Беконом.
8. Яким методом індуктивним чи дедуктивним користувався Декарт?
9. Яка різниця між індукцією та дедукцією?

Семінарське заняття №4

Тема: Напрямки філософії ХХ ст.

План

1. Загальні особливості розвитку філософії ХХ століття.
2. Сцієнтистські напрями у філософії ХХ століття
3. Антропологічні напрями.
4. Культурологічні та філософські напрями.
5. Релігійна філософія ХХ ст.

Література: Петрушенко В.Л. с.181--207(з пункту 6 Рекомендована додаткова література).

Робота у групі

1. Пропоную розділитись на підгрупи (5 чоловік), тим самим сформувавши команди, в яких Ви обираєте капітана Кожна із команд має придумати назву і обґрунтувати її. Також Ви повинні обрати собі девіз, який би збігався з одним із висловів відомих філософів і також обґрунтувати чому саме цей вислів став Вашим девізом. За це Ви отримуєте оцінку максимум 3 бали. Оцінки в даному завданні Вам буде виставляти наше журі, яке складається із гостей відкритого заняття.

2. Другим завданням буде розминка між командами. Кожна команда повинна задати питання із пройденого нами раніше матеріалу своїм суперникам. Яка із команд знає відповідь – відповідає і, при правильності, отримує 1 бал. Тут судити будуть капітани команд, які задають питання.

3. Третє завдання буде носити характер морського бою. Команди витягують варіант теми, по якій їх будуть «обстрілювати» питаннями. За кожну правильну відповідь команда отримує 1 бал, а за неправильну залишається без одного з членів команди. Яка команда найдовше протримається – отримує 10 балів.

Потім ми робимо підсумки і команда-переможець отримує по одному лишньому балу до підсумкової оцінки.

Філософія стародавнього світу

1. Чому стародавні єгиптяни першоосновою світу вважали воду?
2. Назвіть 7 філософських систем давньої Індії.
3. Яка із філософських шкіл давньої Індії найбільше стосувалась вед?
4. Охарактеризуйте філософську школу «його».
5. Хто заснував даосизм?
6. Що Конфуцій говорив про небо?
7. Хто такий Мо-Цзи?
8. Назвати періоди античної філософії.
9. Хто із античних філософів першоосновою світу вважав повітря?
10. Хто із стародавніх філософів першоосновою світу вважав вогонь?
11. Назвіть чотири представника до сократичного періоду.
12. Прочитуйте один із висловів Сократа.
13. Назвіть трьох представників класичного періоду античної філософії.
14. Які найпотужніші філософські школи існували в елліністичному періоді?

15. Хто був засновником школи стоїцизму?
16. Улюблене прислів'я скептиків? (На кожне слово є зворотнє слово)
17. Проаналізуйте вислів Епікура «Людина ніколи не зустрічається зі смертю. Коли ми є, її немає. Коли вона є, нас вже немає» Чи згодні Ви з ним?
18. Як Сократ пояснював учням вислів: «Чим більше я знаю, тим більше не знаю» (Кола)

Філософія Середньовіччя та Відродження

1. Часові рамки Середньовіччя?
2. Що таке монотеїзм?
3. Що стало причиною радикальних змін у світогляді при переході від античності до Середньовіччя?
4. Назвіть три відмінності між середньовічним та античним світ оглядами.
5. Що таке теологія?
6. Назвіть два етапи розвитку середньовічної філософії.
7. Від якого слова походить напрям «патристика»?
8. Чому ранню патристику називали апологетикою?
9. Найвидатніший представник західної патристики?
10. Яким ім'ям ще звали Аврелія Августина?
11. В ставленні до чого була відмінність між схоластикою і містиком?
12. Що започаткував Тома Аквінський?
13. В чому полягала суть томізму?
14. Які дискусії проходили між реалістами і номіналістами щодо питання створення світу? (реалісти – головне в творінні – розум; номіналісти – бажання)
15. Як ще називають епоху Відродження? (Ренесанс)
16. Три періоди розвитку філософії Відродження?
17. Проаналізуйте вислів Леонардо да Вінчі «Людина може сягати Бога, а може бути нижчою від худоби».
18. Проаналізуйте одну із думок Аврелія Августина.

Філософія Нового часу

1. Яке місце займала наука в філософії Нового часу?
2. Основи якого суспільства формуються в новому часі?
3. Що таке «механістичний» світогляд?
4. Які зрушення відбуваються в сферах духовного життя?
5. Що передбачав новосформований світогляд того часу?
6. Які зміни відбуваються у філософії нового часу?
7. Перший філософ Нового часу?
8. Що таке продукування знань?
9. Як називались три методи продукування знань Френсіса Бекона?
10. Проаналізуйте «метод бджоли» Френсіса Бекона.
11. Що таке індуктивний метод пізнання?
12. Наведіть приклад на твердження Рене Декарта «За допомогою відчуттів людина сприймає світ залежно від обставин, тому надії слід покладати на розум».
13. Що передбачала «концепція суспільної угоди» Томаса Гоббса?
14. Що Джон Локк називає «рефлексією»?

15. Девід Юм вважав, що людина має справу не із зовнішнім світом, а з потоком своїх відчуттів і уявлень. Який художній фільм Вам нагадує це твердження?
16. Хто заснував німецьку класичну філософію?
17. Назвіть 5 представників німецької класичної філософії.
18. Яка різниця між об'єктом і суб'єктом?

Філософія XIX – XX століть

1. Хто є засновником некласичної філософії?
2. Який рік можна назвати роком заснування некласичної філософії?
3. В чому полягала відмінність між класичною і некласичною філософією?
4. З якими напрямками в літературі можна порівняти класичну і некласичну філософію?
5. Проаналізуйте думку Шопенгауера «Оскільки все просякнута волею, світ являє собою нещадну боротьбу за існування».
6. Сьорен К'єркегор в центр своїх досліджень ставив... (людину)
7. Чому філософію Фрідріха Ніцше називають «філософією життя»?
8. Що Ніцше сказав про мораль?
9. На які два напрями поділялась «наукова філософія»?
10. Хто заснував позитивізм?
11. Хто розвинув марксизм?
12. Чію концепцію світу назвали «діалектичним матеріалізмом»?
13. Назвати основні напрями філософії XX століття.
14. Що твердили сцієнтичні напрями?
15. Що таке антропологічні напрями?
16. Ким був за професією Зигмунд Фрейд? (психіатр)
17. Який напрямок XX століття представляв Фром? (антропологізм)
18. Що таке антропологізм?

Семінарське заняття № 5

Тема: Особливості розвитку української філософії

План

1. Українська філософія як органічна складова української духовної культури.
2. Феофан Прокопович: онтологія; гносеологія; теорія просвітницького абсолютизму.
3. Г.Сковорода та його філософське вчення. Принцип самопізнання.
4. Академічна філософія XIX століття: особливості, напрямки і основні філософські ідеї.
6. Філософське відродження XX ст.
7. Сучасна філософська думка в Україні.

Література: Шепетяк О.М, Шепетяк О.Т. с. 170-184 (з пункту 6 Рекомендована основна література).

Питання для обговорення:

1. Назвіть особливості української філософії.
2. Як з'являється філософія на теренах Київської Русі?
3. З чіими іменами пов'язано зародження української професійної філософії?
4. Яку роль в становленні філософії відіграли братські школи?

Творчі завдання.

Доповіді.

1. Філософські погляди Юрія Дрогобича (Котермака).
2. Філософські погляди Петра Могили.
3. Філософські погляди Григорія Сковороди.
4. Філософські погляди Михайла Грушевського.
5. Філософські погляди Дмитра Донцова.

Семінарське заняття № 6

Тема: Філософські погляди про буття.

План

1. Філософське розуміння проблеми буття.
2. Уявлення про онтологію як вчення про буття.
3. Історико-філософські варіанти розгляду проблеми буття.
4. Форми буття.

Література: Шенетяк О.М, Шенетяк О.Т. с. 234-252 (з пункту 6 Рекомендована основна література).

Розв'язування філософських задач

1. Чи є за Парменідом буттям яблуко зі смаком часнику у формі велосипеда? Обґрунтуйте відповідь.
2. Чи є, на думку феноменологів, буття камінця і людини одним модусом? Обґрунтуйте відповідь.
3. Зобразіть схематично поняття «східці істот» (Аристотель), «духовний світ», «матеріальний світ», «людина», «світ».
4. Чи може буття природи існувати окремо від буття суспільства?
5. Якщо світ пішов із води, то його субстанцією є...

Семінарське заняття № 7

Тема: Діалектика в історії Філософії.

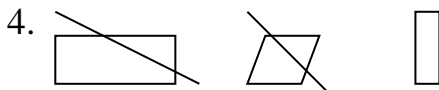
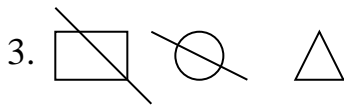
План

1. Діалектика як вчення про універсальні зв'язки, зміни, розвиток.
2. Основні форми діалектики.
3. Закон єдності й боротьби протилежностей.
4. Закон кількісних та якісних змін.
5. Закон заперечення заперечення.

Розв'язування філософських задач

- ✓ Деградація – це розвиток чи ні? Обґрунтуйте думку.
- ✓ Складіть синонімічні філософські ряди: еволюція, деградація, революція, якість, кількість, студенти, група.
- ✓ Чи може змінитися якість якщо кількісні зміни не вийшли за межі міри? Обґрунтуйте відповідь.
- ✓ Встановіть відповідність:

Конструкція	розбитий Запорожець
Деструкція	руль від Запорожця
Кумуляція	Мерседес із рулем Запорожця.
- ✓ Де правильно відбувається закон заперечення заперечення?

- ✓ Зазначте предмет, який не містить в собі протилежностей.
- ✓ «Михайло був дуже радий собою, хоча в сутності на вулиці йшов дощ». Обгрунтуйте, що в даному реченні не є правильним.
- ✓ Андрій не навмисне проспав першу пару, а куратору, щоб той його не лаяв, збрехав, що бачив ДТП і був змушений давати свідчення. Де тут можливість і дійсність, необхідність і випадковість?.
- ✓ Знайдіть відповідності:

Елемент	суспільство
Структура	індивід
Система	побудова
- ✓ На прикладі зобразіть відношення простого й складного. Чи може просте, в свою чергу виступати складним?
- ✓ Про які категорії матеріалістичної діалектики сказано: «Зустрічають за одягом, а проводжають за розумом»?

Семінарське заняття № 8

Тема: Філософія науки і техніки

План

1. Філософія техніки.
2. Техніка як фактор розвитку сучасної цивілізації.
3. Техніка і природа.

Література: Шепетяк О.М, Шепетяк О.Т. с. 282-316 (з пункту 6 Рекомендована основна література).

Тестові завдання :

1. У (XVI–XVII ст.) типовим був поділ усіх знань, мистецтв та умінь на два розряди: *artes mechanicae* (механічні мистецтва) та *artes liberales* (вільні мистецтва):
Так. Ні.
2. Технологія – це найефективніший спосіб використання та застосування технічних засобів:
Так. Ні.
3. Поява у XX ст. нового напрямку філософії – філософії науки та техніки зумовлена:
  - а) швидким технічним прогресом, що почався у XX ст.;
  - б) всеосяжним впливом науки і техніки на усі сторони життя суспільства;
  - в) входженням у стадію “індустріального” суспільства.
4. До головних проблем філософії науки та техніки належать такі:
  - а) що таке наука та техніка? Їх природа та взаємодія;
  - б) як наука і техніка пов’язані з проявами сутнісних сил людини?

в) як наука і техніка впливають на зміни людського світобачення та самоусвідомлення?

г) правильно все сказане.

5. Науку прийнято розглядати як:

а) будь-яке усвідомлення та впорядкування життєвого досвіду;

б) особливий, спеціалізований вид знання та пізнання, спрямований на продукування надійних, достовірних знань у будь-яких сферах людської життєдіяльності;

в) природознавство або комплекс фізико-математичних наук, яким властива точність та практична виправданість.

6. Реальний зміст науки включає:

а) сукупність надійних, перевірених знань;

б) діяльність, спрямована на продукування таких знань;

в) сукупність організацій та інститутів, покликаних здійснювати означену діяльність.

7. Під технікою прийнято розуміти:

а) спеціальні засоби, що полегшують та покращують умови життя людини;

б) технічні засоби, які сприяють збільшенню ефективності людської діяльності;

в) будь-які штучні знаряддя та засоби діяльності.

8. Згідно з К. Ясперсом, можливі такі оцінки впливу техніки на розвиток суспільства:

а) позитивна та негативна;

б) оптимістична та песимістична;

в) технократична та екологічна;

г) оптимістична, песимістична та нейтральна;

д) оптимістична, песимістична та екологічна.

9. Серед можливих оцінок впливу техніки на розвиток сучасного суспільства найвиправданішою є:

а) песимістична оцінка, оскільки техніка веде до руйнування природи, традиційних культурних цінностей і загалом – до загибелі людства;

б) оптимістична оцінка, оскільки техніка попри всі її негативні прояви, збільшує потенціал і дійові можливості людини;

в) нейтральна, яка виходить з того, що техніка сама по собі не чинить добра або зла, усе залежить від її використання людиною;

г) амбівалентна, яка враховує суперечливість техніки і закликає враховувати її у пізнанні та діяльності.

10. Сучасна технологічна революція (або “третя хвиля”) передбачає:

а) революцію у засобах оброблення, зберігання та передавання інформації;

б) створення машин нового покоління;

в) зміну способів забезпечення людства предметами споживання;

г) перехід від діяльності, що ґрунтувалась на зовнішньому втручанні в хід природних процесів, до діяльності, що регулює та спрямовує такі процеси із середини

Семінарське заняття № 9.

Тема: Проблема походження свідомості.

План

1. Філософський зміст проблеми свідомості.
2. Тема свідомості в історії філософії.
3. Основні підходи до пояснення феномену свідомості.
4. Найбільш загальні властивості свідомості.
5. Філософське визначення свідомості та її функції.
6. Свідомість, самосвідомість, мова. Суспільна та індивідуальна свідомість.
7. Концепції несвідомого.

Література: Петрушенко В.Л. с.285---310 (з пункту 6 Рекомендована додаткова література).

Творче завдання:

Прочитайте уривок з твору Е. Тоффлера «Третя хвиля». Автор запропонував схему хвильового розвитку цивілізації: «перша хвиля» (аграрна), «друга хвиля» (індустріальна), «третя хвиля» (постіндустріальна). Чи можемо ми зіставити події, що відбуваються в Україні зараз, із системою, яку пропонує Тоффлер? «Без величезного тиску знизу нам не слід очікувати, що багато сьогоднішніх номінальних лідерів – президентів і політиків, сенаторів і членів центральних комітетів, – кинуть виклик тим самим інститутам, які, хоча і застаріли, створюють їм престиж, гроші і ілюзію, якщо не реальність влади. Деякі незвичайно далекоглядні політики або чиновники на ранніх етапах підтримають боротьбу за політичну трансформацію. Але багато рухатимуться лише тоді, коли вимогам ззовні стане неможливо опиратися або коли криза вже зайде настільки далеко і виникне загроза насильства, що вони не побачать альтернативи. Отже, відповідальність за зміну лежить на нас. Ми повинні почати з себе, навчитися не закривати свої уми для нового, дивного, того, що видається радикальним. Це означає боротьбу з убивцями ідей, які кидаються вперед, щоб знищити будь-яку нову пропозицію на тій підставі, що вона непрактична, при цьому захищаючи все, що існує зараз, як практичне, незалежно від того, наскільки воно може бути абсурдним, гнітючим і бездіяльним. Це означає боротьбу за свободу слова – право людей висловлювати свої думки, навіть єретичні. Крім того, це означає початок процесу реконструкції зараз, до того, як подальший розпад існуючих політичних систем надасть сили тиранії марширувати вулицями і унеможливить мирний перехід до Демократії Двадцять Першого Століття. Якщо ми почнемо зараз, ми і наші діти зможемо взяти участь у хвилюючій перебудові не тільки наших застарілих політичних структур, але і самої цивілізації. Як поколінню перших революціонерів, нам випала доля творити».

Семінарське заняття № 10.

Тема: Людина та суспільство: основні аспекти співвідношення.

План

1. Специфіка філософського осмислення суспільного буття.
2. Методологічні принципи вивчення суспільства.
3. Смысл історії та її осягнення в філософії історії К.Ясперса.
4. Політична система суспільства.

Література: Бліхар с. 190-205 (з пункту 1 Рекомендована основна література).

Питання для обговорення:

1. Як ви розумієте термін «суспільство»?
2. Як трансформувалось поняття «суспільство» в історії філософії?
3. Проаналізуйте стадії розвитку суспільства за У.Ростоу.
4. За якими критеріями відбувається класифікація законів суспільства?
5. Яку роль відіграє географічне середовище у житті суспільства?

Письмове завдання

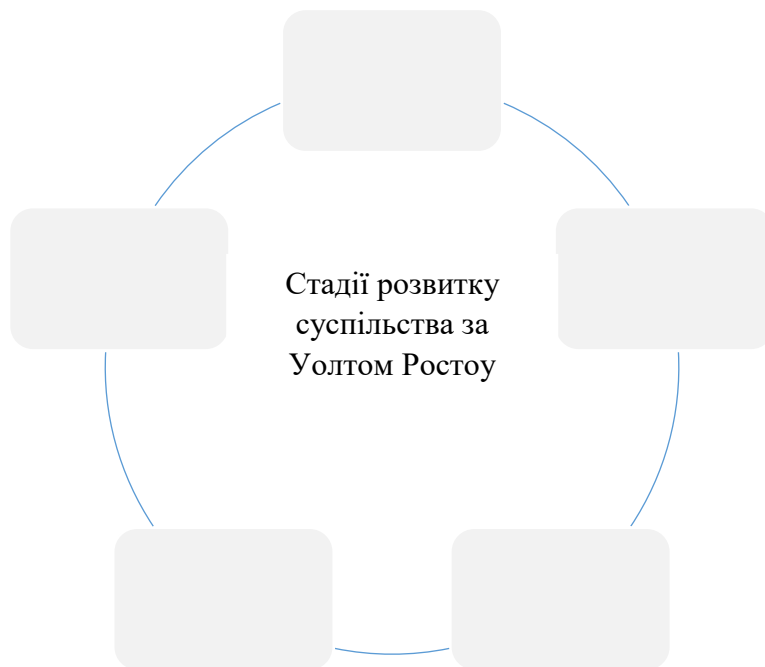
Поняття суспільства у філософії

Суспільство у вузькому розумінні має такі значення:

- а) _____
б) _____
в) _____
У широкому суспільство – це _____

Підходи до трактування суспільства		
Час	Мислителі	Трактування

Суспільство	
Ідеалістичні концепції	Матеріалістичні концепції

Сучасні концепції суспільства			
Автор	Назва	Автор	Назва

Семінарське заняття № 11.

Тема: Феномен людини у філософії.

План

1. Філософський зміст понять «індивід», «індивідуальність», «особистість».
2. Проблема відчуження людини та шляхи його подолання
3. Проблема людського щастя.

Література: Бліхар с. 173-189 (з пункту 1 Рекомендована основна література).

Письмове завдання

1. Як ви розумієте сутність людини?
2. Чому праця і мова є факторами становлення і розвитку особистості?
3. Як розглядалась проблема людини в історії філософії?

Проблема відчуження людини та шляхи його подолання

Чому виникає відчуження людини?

Гоббс, Руссо	
Гегель	
Фейєрбах	
Маркс, Енгельс	

Ніцше	
Шпенглер	
Бердяєв	

Аби подолати відчуження людині потрібно _____

Проблема людського щастя

Щастя – це вищий прояв реалізації сенсу життя особистості.

Погляди на щастя

Сократ	
Платон	
Епікур	
Середньовіччя	
Відродження	
Кант	
Гегель	
Маркс, Енгельс	
Толстой	

Формула щастя	

6.Теми і питання для самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Питання	Кількість годин
1.	Філософія Стародавнього світу	Проблеми філософії Стародавнього Китаю Антична філософія: особливості розвитку, морально-етична спрямованість <i>Література[5,с.45-55]</i>	4
2.	Філософія європейського Середньовіччя та епохи Відродження	Філософія Відродження: гуманістичний характер, науково-природничі погляди, соціально-політичні ідеї, етика Проблема людської особистості <i>Література[5,с.65-78]</i>	2

3.	Філософія Нового часу	Класична німецька філософія. Моральний сенс обмеження людського розуму і розширення меж віри. Особливості та досягнення класичної німецької філософії. <i>Література[5,с.102-134]</i>	2
4.	Філософська думка в Україні	Академічна філософія ХІХ століття. «Культурне відродження» 20-х та філософське відродження 60-х років ХХ століття. Сучасна філософська думка в Україні. Філософська думка української діаспори. <i>Література[5,с.156-170]</i>	2
5.	Буття та його духовний вимір	Практичні витоки людського поділу реальності на об'єктивну та суб'єктивну. Реальність буття та небуття Єдність матерії, руху, простору, часу. Людська діяльність як особливий спосіб саморуху об'єктивної і суб'єктивної реальності. <i>Література[5,с.234-250]</i>	2
6.	Основи філософського вчення про розвиток	Антиподи діалектики: софістика, метафізика. <i>Література[4]</i>	2
7.	Філософія пізнання	Методологія. Метод як усвідомлений спосіб пізнавальної діяльності.Методологічний арсенал науки. <i>Література[5,с.253-268]</i>	2
8.	Філософія культури	Типологія культур. Висока, народна, масова, елітарна культура. Субкультура. Маргінальна культура. <i>Література[5,с.651-675]</i>	2
9.	Філософія науки і техніки	Філософія техніки. Техніка як фактор розвитку сучасної цивілізації. Техніка і природа. <i>Література[5,с.282-315]</i>	2
10.	Цінності в житті людини і суспільства	Базові цінності людського буття. Ціннісні орієнтації Вищі духовні цінності. Глобальні проблеми людства і людини Проблема переходу від техногенної до антропогенної цивілізації <i>Література[3]</i>	2
Разом			22 год.

7 Методи активізації навчального процесу

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни «Основи філософських знань» застосовуються такі форми занять: Класичні лекції, семінарські заняття, дискусія, доповіді, усні опитування, розв'язання філософських задач, дослідження (міні-проект), написання есе, робота в групах виконання студентами самостійних завдань.

8. Система поточного і підсумкового контролю знань

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни «Основи філософських знань» протягом навчального процесу здійснюється за допомогою усних опитувань на семінарських заняттях, перевірка завдань із самостійного опрацювання питань, письмових завдань, тестів.

Підсумковим контролем є екзамен.

9. Критерії оцінювання результатів навчання студентів з навчальної дисципліни

Оцінки	Критерії навчальних досягнень студентів
<i>Початковий</i> Незадовільно	студент користується лише окремими знаннями дисципліни, порушує логіку відповіді. студент допускає значні помилки в знаннях; мова спрощена; викладач постійно коректує відповідь студента. студенту важко підтримувати діалог, не вистачає аргументів для відстоювання власного погляд
<i>Середній</i> Задовільно	студент допускає значні помилки в знаннях; мова має незначні ускладнення при відповіді; студент допускає значні помилки в знаннях; мова допускає незначні помилки і неточності у трактуванні філософських вчень і понять; студент користується лише окремими знаннями дисципліни, порушує логіку відповіді, допускає значні помилки в знаннях; мова спрощена; викладач постійно коректує відповідь студента.
<i>Достатній</i> Добре	студент добре володіє матеріалом, але має незначні ускладнення при відповіді; студент допускає незначні помилки і неточності у трактуванні філософських вчень і понять; студент потребує незначної допомоги викладача при виборі напрямку відповіді. студент вміє використовувати першоджерела для систематичного поповнення знань з предмета;

Високий
Відмінно

студент вільно і творчо володіє матеріалом, визначеним навчальною програмою, має діалектичне мислення; студент аргументовано, науково аналізує основні філософські вчення; розуміє базові категорії та основні поняття. студент вміє використовувати першоджерела для систематичного поповнення знань з предмета; студент вміє застосовувати філософські знання для вирішення гностичних і світоглядних питань. Здатен вдаватися до діалогу, відстоювати власну громадську та світоглядну позицію.

10. Рекомендована література

Основна

1. Воронок О. Г. Філософія . Київ: Медицина, 2018. 216 с.
2. Губерський Л.Ф. Філософія. Київ: Фоліо, 2017. 621 с.
3. Комаха Л. А. Логічні засади аргументації у філософському знанні: монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 360 с.
4. Огнев'юк В.К, Утюж І.М. Філософія. Історія філософії: навч. посіб. Київ: Грамота, 2010. 256 с.
5. Шепетяк О.М, Шепетяк О.Т. Філософія: Підручник. – Львів: Місіонер, 2020. – 784 с.

Додаткова

1. Бліхар В.С.,Цимбалюк М.М., Гайворонюк Н.В., Левкулич В.В., Шандра Б.Б. Філософія: підручник. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.
2. Петрушенко В. Л. Основи філософських знань: Курс лекцій / В. Л. Петрушенко. – Львів, 2012. – 296 с
3. Причепій Є.Р, Черній А., Чекаль Л. Філософія: підручник. Київ: Академвидав, 2010. 592 с.
4. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології. навч. посіб: Київ: КНТ, 2016. 396 с.
5. Хамітов Н. Філософська антропологія: актуальні проблеми. Від теоретичного до практичного повороту. Київ: КНТ, 2018, 394 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека українських підручників: <http://westudents.com.ua/glavy/54316.html>
2. Вісник Харківського Національного університету імені В.Н.Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії»: URL: <https://periodicals.karazin.ua/philosophy>
3. Еволюція філософських уявлень про людські цінності ...<https://ru.osvita.ua> › philosophy
4. Інститут філософії імені Г.С.Сковороди. URL: <https://www.filosof.com.ua/index.htm>
5. Філософія та релігієзнавство: <https://tureligious.com.ua/>

Додатки

Перелік питань, що виносяться на екзамен

1. Філософія як світоглядне знання.
2. Структура та функції філософії.
3. Поняття світогляду та його структура.
4. Типологія світогляду.
5. Особливості міфології як світогляду.
6. Релігійний тип світогляду.
7. Канонічні джерела, світоглядні ідеї та філософські школи Стародавньої Індії.
8. Канонічні джерела, світоглядні ідеї та філософські школи Стародавнього Китаю.
9. Особливості, умови виникнення та етапи розвитку античної філософії.
10. Ідеї, провідні школи та представники античної натурфілософії.
11. Давньогрецькі софісти, їх ідеї та представники.
12. Життя та філософська діяльність Сократа.
13. Теорія ідеї Платона.
14. Вихідні ідеї філософії Аристотеля.
15. Основні філософські школи завершального циклу розвитку античної філософії.
16. Середньовічна філософія та її завдання.
17. Християнська патристика, її ідеї та представники.
18. Схоластика і містика, як провідні напрями середньовічної філософії.
19. Характерні риси культури Відродження.
20. Провідні напрями філософії Відродження.
21. Філософські ідеї пізнього Відродження.
22. Європа Нового часу, загальна характеристика епохи.
23. Методологічні ідеї Ф.Бекона.
24. Філософія Р.Декарта.
25. Вихідні ідеї Європейського Просвітництва.
26. Особливості та здобутки німецької класичної філософії.
27. Вихідні ідеї філософії І.Канта.
28. Особливості та ідейні здобутки філософії Г.Гегеля.

29. Філософія Ф.Фейербаха.
30. Марксизм.
31. Вихідні ідеї філософії А.Шопенгауера та К.Маркса.
32. Ф.Ніцше: ідеї «філософії життя».
33. Позитивізм.
34. Ідеї та представники філософії екзистенціалізму.
35. Релігійна філософія 20 ст.
36. Загальні особливості та провідні напрями філософії 20 ст.
37. Основні етапи розвитку української філософії.
38. Філософські ідеї та джерела Київської Русі.
39. Філософія українського Відродження та Просвітництва.
40. Розвиток філософії в Києво-Могилянській академії.
41. Філософія Г.Сковороди.
42. Українська філософія 19-20 ст.
43. Філософія І.Франка.
44. Філософія української діаспори.
45. Сучасна філософія в Україні.
46. Філософський зміст категорії буття.
47. Формування і розвиток філософського поняття «матерія».
48. Сучасна наука про рівні і форми виявлення буття.
49. Проблема статусу свідомості та її ознаки.
50. Основні концепції походження свідомості.
51. Структура та функції свідомості.
52. Поняття пізнання та його види.
53. Проблема практики в пізнанні.
54. Рівні і форми пізнання.
55. Проблема істини в пізнанні.
56. Поняття методу, методології та методики.
57. Методи сучасної філософії.
58. Поняття науки.
59. Методи і форми наукового пізнання.
60. Історичні форми діалектики.
61. Загальні закони розвитку.
62. Діалектичні принципи загального взаємозв'язку та розвитку.
63. Закон діалектичної єдності й боротьби протилежностей.
64. Закон взаємного переходу кількісних і якісних змін.
65. Закон заперечення заперечення.
66. Категорії діалектики.
67. Людина та її сутність.
68. Сенс життя людини.
69. Проблеми походження людини.
70. Проблеми людини в історії філософії.
71. Співвідношення понять «людина – індивід – особа – індивідуальність – особливість».
72. Проблема людської особливості.
73. Вихідні характеристики та аспекти виявлення людської особистості.

74. Поняття та зміст соціальних якостей.
75. Поняття суспільства. Співвідношення суспільства і природи.
76. Суспільство як саморозвинена система.
77. Людина і суспільство.
78. Предмет, структура і функції філософії історії.
79. Сучасні концепції філософії історії.
80. Людина та історія. Роль особи в історії.
81. Культура та її ознаки.
82. Культура та цивілізація.
83. Поняття цивілізації та її ознаки.
84. Національні культури.
85. Глобальні проблеми сучасної цивілізації.
86. Поняття техніки та її основні складові.
87. Поняття технології.
88. Зв'язок науки і техніки з розвитком суспільства.
89. Сучасні оцінки ролі техніки в розвитку суспільства.
90. Особливості історичного розвитку науки і техніки.

Зразок екзаменаційного білету

**ВСП «КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ТАВРІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО»**

**освітньо-професійна програма Організація обслуговування та управління на
транспорті**

спеціальність 073 Менеджмент

Екзаменаційний білет № 1

з дисципліни Основи філософських знань

1. Коротко охарактеризувати філософію доби Відродження.
2. Зазначити в чому полягає проблема відчуження людини? Вказати на шляхи його подолання.
3. Розв'яжіть філософські задачі.
  - ✓ Чи може змінитися якість якщо кількісні зміни не вийшли за межі міри? Обґрунтуйте відповідь.
  - ✓ Встановіть відповідність:

Конструкція	розбитий Запорожець
Деструкція	руль від Запорожця
Кумуляція	Мерседес із рулем Запорожця.

Затверджено на засіданні циклової комісії

економіко-управлінських та соціальних дисциплін

протокол № 9 від « 22» квітня 2022 року

Голова циклової комісії _____ Л.В.Сарнавська

(підпис) (прізвище та ініціали)

Екзаменатор _____ О.А. Самогуга _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

Приклад різнорівневого завдання.

Початковий рівень (кожна правильна відповідь — 0,5 бала)

1. Що таке онтологія?
  1. Вчення про пізнання
  2. Вчення про розвиток
  3. Вчення про буття
  4. Вчення про мудрість
2. На скільки сфер буття поділяється світ?
  1. 2
  2. 3
  3. 4
  4. 5
3. Хто запровадив термін Онтологія?
  1. Парменід
  2. Геракліт
  3. Кант
  4. Гоклініус
4. Перший аспект проблеми буття?
  1. Світ, Людина, Бог.
  2. Дух, Закон, Природа.
  3. Що існує, Де існує, Як довго світ існує.
  4. Рослина, Дерево, Дуб.
5. Як називалися різні види буття у феноменологів?
  1. Квідуси
  2. Модуси
  3. Квадруси
  4. Недуси
6. Хто із мислителів сказав: «Людина – це єдина істота, яка знає, що вона є»?
  - А) Аристотель
  - Б) Декарт
  - В) Ясперс
  - Г) Фролов
7. Кому належить думка: «Людина – цілий світ, і під кожною могильною плитою лежить всесвітня історія» ?
  - 1) Й. Гердеру;
  - 2) Г. Гейне;
  - 3) В. Шекспіру;
  - 4) Дж. Байрону.
8. Яку сферу буття Т.Шевченко називав «безсмертною»?
  - 1) свідомість;
  - 2) природу;
  - 3) культуру;
  - 4) суспільство.

Середній рівень (правильна відповідь — 1 бала)

1. Встановити авторство наведених філософських праць:
  - 1) «Світ як воля та уявлення»; а) Ж. - П. Сартр;

- 2) « По той бік добра та зла»;
- 3) « Буття і ніщо»;
- 4) «Занепад Європи».

- б) О. Шпенглер;
- в) Ф. Ніцше;
- г) А. Камю;
- д) А. Шопенгауер..

2. Встановити наступність складових гегелівської тріади:

- 1) синтез;
- 2) антитеза;
- 3) теза.

Достатній рівень (кожна правильна відповідь — 1,5 бали)

1. Уявлення і судження людини про реальність завжди пов'язані з певними умовами її життєдіяльності, рівнем і характером суспільного життя, матеріальною і духовною культурою, цінностями і потребами, відношеннями і інтересами, суспільним і особистим досвідом.

Приклад, коли нереальне стає реальним: _____

2. Найважливіші функції буття.....

Високий рівень (правильна відповідь — 3 бали)

Розв'язок філософських задач:

- 6. Чи є за Парменідом буттям яблуко зі смаком часнику у формі велосипеда? Обґрунтуйте відповідь.
- 7. Чи є, на думку феноменологів, буття камінця і людини одним модусом? Обґрунтуйте відповідь.